

Fișa disciplinei

Seminar special 2: Istoria culturii românești în secolul al XX-lea

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	De Studii Internaționale și Istorie Contemporană
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Arheologie
1.6 Forma de învățământ	Zi, cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Seminar special 2: Istoria culturii românești în secolul al XX-lea				Codul disciplinei	HLR 1612
2.2. Titularul activităților de curs							
2.3. Titularul activităților de seminar			Conf. univ. dr. hab. Mihai-Teodor NICOARĂ				
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs		3.3. seminar/ laborator/ proiect	4
3.4. Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5. curs		3.6 seminar/laborator	48
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat (consiliere profesională)					3
Examinări					6
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				52	
3.8. Total ore pe semestru				100	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Seminarul special vine în completarea eficientă a cursurilor și seminarelor de istorie contemporană a României, discipline predate în semestrele anterioare ale programului academic, propus în cadrul specializărilor, care includ acest seminar.
4.2 de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	-
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	-

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	Prin acest seminar special se dorește cunoașterea principalelor curente, tendințe și politici culturale românești, în secolul XX și la începutul sec XXI, încadrarea culturii românești ansamblul fenomenelor culturale europene și universale, înțelegerea și folosirea noțiunilor de specialitate, cunoașterea principalelor demersuri istoriografice, referitoare la subiect, familiarizarea cu tendințele care se manifestă, pe plan intern și internațional, în cultura contemporană.
Competențe transversale	Executarea responsabilă a sarcinilor profesionale. Gestionarea informațiilor specifice rezolvării sarcinilor complexe, în context (receptarea, transmiterea, prelucrarea, stocarea informațiilor în documente de profil). Conștientizarea nevoii de formare continuă.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea de către studenți a principalelor politici și curente culturale a secolului XX și în primele decenii ale secolului XX, a personalităților care s-au remarcat în domeniul culturii din România în perioada studiată.
7.2 Obiectivele specifice	Familiarizarea cu bibliografia specifică domeniului culturii în spațiul românesc. Analiza critică a surselor istorice specifice culturii contemporane. Elaborarea referate sintetice, pe baza bibliografiei și tematicilor aferente temelor seminarului special.

8. Conținut

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Bibliografie		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Istoria culturii, istoria culturală, în epoca contemporană. Ce este cultura și civilizația? Ce este istoria culturală? Ce a însemnat politica culturală ? -Grigore Georgiu, <i>Istoria culturii române moderne</i> , 2002, pp.15-32. (Cultură, istorie, națiune); pp. 249-253 (Cultura românească în perioada interbelică: tendințe, dificultăți, trăsături), pp. 253- 256. (Politici culturale). -Toader Nicoară, <i>Clio în orizontul mileniului trei</i> , Accent, 2002, pp. 201-215 (Istoria culturală- o nouă sinteză integratoare). -Dragoș Sdrobiș, Politici culturale și modele intelectuale în România (câteva precizări conceptuale), în <i>Politici culturale și modele intelectuale în România</i> / Lucian Nastasă, Dragoș Sdrobiș. - Cluj-Napoca : Mega, 2013, pp. 7-15. http://www.history-cluj.ro/Istorie/cercet/Nastasa/Politici%20culturale.pdf	Prelegere	
2. România interbelică. Noul cadru de afirmare a culturii și starea de spirit a generațiilor interbelice. -Vasile Pușcaș, Vasile Vesa (ed.), <i>Dezvoltare și modernizare în România interbelică 1919-1939</i> , București, 1989, pp. 236-254. (Dezbateri interbelice privind raționalizarea culturii românești). -Keith Hitchins, <i>România între 1866-1947</i> , Humanitas, 2013, pp. 333-338. (Marea dezbateri: Europeanismul); pp.	Prelegere	

338-358. (Tradiționaliștii); pp. 358-373. (A treia Cale). -Olimpiu Botoș, <i>Progresul cultural al Transilvaniei după Unire</i> , Sibiu, 1942, pp. 51- 81.(Creația culturală); pp. 82-88. (Difuzarea culturii). -Ion Agârbiceanu, „Necesitatea culturalizării maselor-tehnica culturii”, în <i>Transilvania</i> , revista ASTREI, nr. 2, 1934, pp. 78-82. . (rev. <i>Transilvania</i> , în biblioteca digitală BCU).		
3. Marile dezbateri culturale interbelice. Europeniștii și tradiționaliștii. .Europeniștii Tradiționaliștii. Noua generație și noua spiritualitate.	Prelegere	
4. Progresul cultural al Transilvaniei după Unire. Destinul unei Asociații culturale: ASTRA și relația ei cu celelalte societăți culturale. - Ion Agârbiceanu, <i>Asociațiunea transilvană pentru literatură și cultura poporului român, Ce a fost? ; Ce este? ; Ce vrea să fie?</i> , 1936. -Lucian Năstasă, „Orașul Cluj în perioada contemporană (1918-2009)”, în <i>Clujul : Scurtă istorie</i> /Coord. Acad. Camil Mureșanu. – Cluj-Napoca : Casa Cărții de Știință, 2009. - Ancuța-Lăcrimioara Chiș, <i>Clujul interbelic în imagini și reclame : [album]</i> , Cluj, 2013. - Aurel Buteanu, <i>Teatrul românesc în Ardeal și Banat (1919-1944)</i> , 1945 (un capitol, la alegere). - Cosma Octavian Lazăr , <i>Opera Română din Cluj : 1919-1999, 2010-2011</i> . (despre înființarea Operei românești, din Cluj).	Prelegere	
5. Viața culturală în Clujul interbelic și postbelic. -Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, <i>Istoria românilor în secolul XX</i> , (1918-1948) București, 1999, pp. 17-34 (Mentalul colectiv românesc); pp. 53-92. (Viața cotidiană a românilor în perioada interbelică). -Ioan Scurtu, <i>Viața cotidiană a Românilor în perioada interbelică</i> , Ed. RAO, 2001, pp. 161-192 (Locuința. Îmbrăcăminte. Moda), pp.193-214. (Alimentația. Higiена. Sănătatea) , pp. 215-250. (Școala, Biserica, Mass-media, Timpul liber), pp. 251-260. (Marginalii: invalizi, orfani, văduve, cerșetori, prostituate, asistență socială). -Ioan Scurtu, <i>Politică și viața cotidiană în România în secolul al XX-lea și începutul celui de-al XXI-lea</i> , Buc. Mica Valahie, 2001, pp. 56-67. (Carol al II-lea și familia sa). -- Ștefania Ciubotaru, <i>Viața cotidiană la curtea regală a României : (1914-1947)</i> , 2012. (un capitol, la alegere).	Prelegere	
6. Viața la Curtea Regală a României (1914-1947).	Prelegere	
7. Modă. Loisir.Muzică.Teatru. Cinema. Televiziune. <i>Revoluția culturală</i> , rezistența prin cultură. Alimentație, sărbătoare, în comunism. -Grigore Georgiu, <i>Istoria culturii române moderne</i> , 2002, pp. 441-447. (Elite, ideologie, cenzură), pp. 447-449 (Evoluții culturale și efecte sociale). -Dennis Deletant, <i>România sub regimul comunist</i> , 2010, pp. 185-189. (Rezistența prin cultură), pp.200-227. (Opoziția deschisă, Disidența, Izolarea internațională). -Ana Selejan, <i>Literatura în totalitarism (1957-1958). Ofensiva virulentă a dogmatismului (ideologic)</i> , Cartea Românească, 2013, pp. 7-23. (Ochii Partidului). Nicoară Mihai Teodor, “Sărbătorile comuniste de le comemorare și celebrare, la îndochinare”, în <i>Caiete de Antropologie Istorică</i> , nr. 1(7) / 2005, pp. 245 – 265. Nicoară Mihai Teodor , „Ne-am săturat de icre negre.	Prelegere	

Alimentația - instrument ideologic al comunismului românesc”, in <i>Caiete de Antropologie Istorică</i>, nr.1-2 (8-9) / ianuarie-decembrie 2006, pp. 309 – 317.		
8. România în timpul primului război cultural (1944-1947). Ipostaze culturale în comunismul românesc. -Comisia prezidențială pentru analiza dictaturii comuniste din România. Raport final, București 2006, (Raportul Tismăneanu, on line), pp.471-488 (Educație și ideologie în România în primul deceniu comunist); pp. 491-509 (Comunizarea culturii); pp. 598- 616 (O societate înregimentată, Controlul conștiințelor..). Corobca Liliana, <i>Epurarea cărților în România (1944-1964)</i>: documente, București, Ed. Tritonic, 2010. (un capitol, la alegere). -Pavelescu, Alina, Dumitru, Laura, <i>P.C.R. și intelectualii în primii ani ai regimului Ceaușescu</i> (1965-1972), București, Arhivele Naționale ale României, 2007. (un capitol, la alegere).		
9. Situația culturii între 1948-1965. Proletcultismul și realismul socialist – politica de partid în cultura română. Ce a însemnat <i>revoluția culturală</i>? Despre genocidul cărților. Noile instituții de propagandă și cultură. Rezistență și compromis cultural. Ce a fost <i>realismul socialist</i> în cultură? Cultura planificată. Literatura, presa și teatrul în comunism. -Ana Selejan, <i>Literatura în totalitarism (1949-1958)</i>, <i>Despre realismul socialist</i>, Vol 4, 2011. (un capitol, la alegere). -Eugen Negrici, <i>Literatura sub comunism</i>, 2010, vol I, Poezia), Vol. 2-Proza. (un capitol, la alegere). - Cristian Sandache, <i>Literatură și propagandă în România lui Gheorghiu-Dej</i>, 2006, pp 37-126. (Mihai Beniuc, Dan Deșliu, Maria Banuș, Geo Bogza), pp. 369-377. (Mihail Sadoveanu). -I. Hangiu, <i>Reviste și curente în evoluția literaturii române</i>, Buc., Ed. Didactică și pedagogică, 1978, pp.230-255. (Presa socialistă, în anii construirii socialismului). -Ileana Berlogea, <i>Teatrul românesc în secolul XX</i>, Buc., 2000, pp. 59-112. (Teatrul, 1944-1989), pp. 113-124. (Teatrul după 89).	Prelegere	
10. Deznaționalizarea culturală (1948-1958). Afirmarea autohtonismului socialist sau a național- socialismului în cultură (1958-1965). Munca politico-ideologică, în rândurile intelectualității Noua generație culturală, din anii '60. Epoca Ceaușescu și <i>noua revoluție culturală</i>. Tezele.. izolării culturale. Iluzia liberalizării culturale (1965-1971) Monopolul asupra vieții culturale. Congresele și cultura în epoca Ceaușescu. -Ioan Scurtu, <i>Politică și viața cotidiană în România în secolul al XX-lea și începutul celui de-al XXI-lea</i>, Buc. Mica Valahie, 2001, pp. 282-297. (Mini-Revoluția culturală, inițiată în 1971 de N. Ceaușescu). Anneli Ute Gabany, <i>Literatura și politica în România după 1945</i>, 2001, pp. 195-215. (<i>Revoluția culturală</i> a lui Ceaușescu). Comisia prezidențială, pentru analiza dictaturii comuniste din România. Raport final, București 2006, (Raportul Tismăneanu, on line), pp. 489-509 (Comunizarea culturii); pp. 598- 616 O societate înregimentată, Controlul conștiințelor..). http://www.presidency.ro/static/ordine/RAPORT_FINAL_C	Prelegere	

PADCR.pdf Catherine Durandin, <i>Nicolae Ceaușescu, Adevăruri și minciuni despre un rege comunist</i> , pp. 72-99. (Ceaușescu, om de stat). Congresul Educației Politicii și al Culturii Socialiste, pp. 1-10. www.cnsas.ro/documente/acte		
11. Neostalinismul cultural. <i>Limba de lemn</i> . Tezele din iulie 1971: de la cultură la cultul lui Ceaușescu. Cultul personalității și cultura. Adrian Cioroianu, <i>Pe urmele lui Marx. O introducere în istoria comunismului românesc</i> , 2007, pp. 447-457. (Televiziunea..), pp. 488-492. (Cultul personalității..). Anneli Ute Gabanyi, <i>Cultul lui Ceaușescu</i> , Polirom, 2003, pp. 15-59. (Cultul lui Ceaușescu: aniversări, propagandă culturală), pp. 79-107. (Cultul Elenei..) pp. 11-142 (Cultul personalității și naționalismul), pp. 259-281. (Epoca Ceaușescu: represiunea intelectualilor, restricții privind mașinile de scris și copiatoarele). Dodo Niță, <i>Istoria benzilor desenate românești, (1891-2010)</i> , pp. 54-86. (Socialism și benzi desenate (1948-1989: <i>Licurici, Cravata Roșie, Pionierul, Scânteia Pionierului, Cutezători</i>). Ion Cantacuzino, Manuela Gheorghiu (Cernat), <i>Cinematograful românesc contemporan, (1945-1975)</i> , 1976. (un capitol, la alegere). Andraș Carmen Maria, Andy Mihalache, Adrian Cioflâncă, <i>În res medias. Studii de istorie culturală</i> , 2009, pp. 541-558 (Gabriel Moisa „Muzele de istorie, propaganda oficială și cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu”).	Prelegere	
12. Mitologii comuniste în România postdecembristă: inerții, moșteniri, supraviețuiri. Cultura, în perioada tranziției postcomuniste. Ioan Scurtu, <i>Viața politică și viața cotidiană în România în secolul al XX-lea</i> , Buc. Mica Valahie, 2001, pp. 317- 344 (Anii cultului personalității); pp. 345-358. (Revoluția română și minciunile mass-media), pp. 359-366. (România și comunism. Pe ce cale evoluăm?) Grigore Georgiu, <i>Istoria culturii române moderne</i> , 2002, pp.450-457. (Cultura în perioada tranziției postcomuniste) .	Prelegere	
Bibliografia generală: - Alis Niculică , <i>Din istoria vieții culturale a Bucovinei (1775-1940)</i> , 2009. - Simion Alterescu, <i>Istoria teatrului în România, 1965-1973</i> , 3 volume. - Margareta Andreescu, <i>Teatrul proletar în România</i> , 1977, pp. 36-87, (Teatrul proletar), - Nae Antonescu, <i>Reviste românești de cultură din Transilvania interbelică</i> , 1999, vol 1. - Virgil Bărbat, <i>Dinamism cultural</i> , Cluj, 1928, pp. 213-231(Politică și cultură. Constatările unui sociolog), pp. 232-253 (Educația cetățenească, Femeile, Statul și propaganda culturală, Viața universitară, Orașele moderne). - Ștefan Bărsănescu, <i>Politica culturii în România contemporană</i> , Polirom, 2003, pp.87-126. (Politica creației, și propagandei culturii, Spiritul culturii); pp. 223-230; (Instituții de creație și propagandă a culturii); pp. 265-272. (Tehnica creației și propagării culturii); pp. 276-282. (Caracterele politicii culturii în România contemporană). - Nicolae Breban, <i>Spiritul românesc în fața unei dictaturi</i> , Ediția a IV-a, prefață de Ovidiu Pecican, Editura Ideea Europeană, București, 2006. - Ovid S Crohmălniceanu, <i>Istoria literaturii între cele două războaie mondiale</i> , București, Ed. Minerva, 1972. - Emil Cioran, <i>Schimbarea la față a României</i> , București, 1990. - E. Cioran, <i>Pe culmile disperării</i> , București, 1990. - Adrian Cioroianu, <i>Ce Ceaușescu qui hante les Roumains. Le mythe, les représentations et le culte du Dirigeant dans la Roumanie communiste</i> , Éditions Curtea Veche, Bucarest, 2005. - Mircea Eliade, <i>Profetism românesc</i> , vol. I, II, București, 1990. - Ovidiu Ghitta (coord), <i>Istoria Universității din Cluj</i> , Cluj-Napoca, Editura Mega, 2010. (pp. 201-229 (Universitatea din Cluj, în anii 1945-1959). - G.Georgiu, <i>Istoria culturii române moderne</i> , București, Ed. Comunicare.ro, 2002. - Vasile Igna, <i>Subteranele memoriei, Pagini din rezistența culturii în România 1944-1954</i> , 2001, pp.210- 230.		

- Claudio Mutti, *Penelele Arhanghelului. Intelectuali români și Garda de Fier* (Nae Ionescu, Mircea Eliade, Emil Cioran, Constantin Noica, Vasile Lovinescu), București, 1997.

- Denis Deletant, *Ceașescu și Securitatea, Constrângere și disidență în România anilor 1965- 1989*, Traducere din engleză de Georgeta Ciocâltea, Humanitas, București, 1998.

- Georgescu Dan Corneliu *Consideration sur l 'alimentation paysane en Roumanie*, 1936.

- Dan Lungu, Amelia Gheorghiuță, *Cărți, filme, muzici și alte distracții din comunism*, Editura Polirom, Iași 2014.

- Ioan Macrea-Toma, *Privileghiul, Instituții literare în comunismul românesc*, 2009.

- Ion Masoff, *Teatrul românesc.. (1925-1931)*, 1976.

- Adrian Marino, *Politica și cultura. Pentru o nouă cultură română*, Iași, 1996, pp. 202-242. (O nouă cultură română), pp. 300-349. (Pentru o nouă cultură română).

- Martin, Mircea, *Cultura română între comunism și naționalism*, Revista 22, 17-23 septembrie, 2002.

- Marin Radu Mocanu, *Cenzura comunistă*, Documente, 2001.

- Eugen Negrici, *Literatura sub comunism*, vol I, 2010.

- Zigu Ornea, *Tradiționalism și modernism, în deceniul al treilea*, , 1980, , pp. 123-138 (Gândirea), pp. 365-390; (Specificul național, Publicistica literar-culturală)

- Carol II. *Rege al României. Discursuri culturale, 1930-1940*, 2000, pp. 14-24 (Discursuri la Universitatea din Cluj, Astra și Societatea de Științe).

- Cristian Sandache, *Literatură și propagandă în România lui Gheorghiu-Dej*, 2006.

- Ana Selejan, *Literatura în totalitarism (1949-1958)*, Vol 4 2011,, Vol 5, 2013.

- Ion Scurtu, *Istoria românilor în timpul celor patru regi (1866 – 1947)*, volumul II, Editura Enciclopedică, București, 2001.

- Amelia Pavel, *Pictura românească interbelică : un capitol de artă europeană*, 1996.

- Constantin Rădulescu-Motru, *Cultura română și politicianismul*, București, 1924.

- *Teatrul din România după 23 august 1944*, vol 1959.

- Pavel Țugui, *Scriitori și compozitori în luptă cu cenzura comunistă*, 2006.

- *Artele plastice în România, după 23 august 1944*, 1959.

- Katherine Verdery, *Compromis și rezistență. Cultura română sub Ceaușescu*, București, Editura Humanitas, 1994.

***Citiți o referință din Bibliografia generală și efectuați o prezentare în scris, de 5-6p. (note de lectură).**

Prezentarea va fi predată la ultima examenul din sesiune.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Disciplina a fost elaborată în concordanță cu lucrările din domeniu, publicate în țară și străinătate. Temele din cadrul seminarului cuprind aspecte relevante, ce fac obiectul preocupărilor instituțiilor de profil, al conferințelor științifice și al publicațiilor periodice.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	-		
10.5 Seminar/laborator	Elaborarea unei prezentări, în scris, (5-6p., a unei lucrări din Bibliografia generală (note de lectură)	*Prezența la seminar, la debateri, este obligatorie. *Prezentarea a două teme de seminar, la alegere. * O prezentare în scris a unei cărți din Bibliografie (note de lectură).	30% 40% 30%
	Capacitatea de analiză și sinteză manifestată prin expunere în cadrul seminarului pe baza temelor propuse	Prezentare în cadrul seminarului	40%

10.6 Standard minim de performanță
Elaborarea unei prezentări, în scris, a unei lucrări (5-6p.) din Bibliografia generală (note de lectură).

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)¹

								
--	--	--	---	--	--	--	--	--

¹ Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".